TOS DSH CMB BHZ

Deelkracht **producten**

Maart 2026

Een overzicht van alle producten van Deelkracht

deelkracht.
expertise | auditief | communicatief

Doelgroepen

TOS Taalontwikkelingsstoornis

DSH Doofheid of slechthorendheid

CMB Communicatief meervoudige beperking

BHZ Beperking in horen én zien

Inhoud (1)

- Aan de slag met Com-Pas –Training voor jongeren en volwassenen met TOS 5
- AllesoverTOS – de informatieve website over een taalontwikkelingsstoornis (TOS) 6
- Animatiefilmpjes over TOS en de weg naar zelfstandigheid 7
- BreakOut4TOS – Behandelprogramma voor jongeren met TOS 8
- Com-Pas – een hulpmiddel voor jongeren met TOS 9
- Handreiking Spraakontwikkeling 0–5 jaar 10
- Handreiking Spraakontwikkeling 4–12 jaar 11
- Hulpmiddelen voor kinderen, jongeren en volwassenen met TOS 12
- Online lesmodule Sport & TOS 13
- Overzicht Werkzame elementen in de groepsbehandeling 14
- Questionnaire Booklets for Parents of a Child with Developmental Language Disorder (DLD) 15
- Schoolreis – TOS op weg naar school 16
- Screening Morfosyntaxis 17
- Spraakmaker 18
- Spraaktaalweb – Leg uit wat TOS is 19
- Teken je TOS – Leg TOS uit met plaatjes 20
- Toolkit Grammatica 21
- TOS-informatiefolder, informatie, ervaringen, tips over TOS bij volwassenen 22
- TOSKoffer 23
- TOS-portretten 24
- Vraaggesprek Meertaligheid TOS 25
- Vragenboekje voor ouders van een kind met TOS 26

- Cultuur van dove en slechthorende mensen 27
- Ervaar doofheid of slechthorendheid (Ervaar DSH) 28
- Ervaar doofheid of slechthorendheid (Ervaar DSH) voor en door kinderen 29
- Handreiking ‘Omgaan met diversiteit’ 30
- Kompas naar de Klas 31
- Materialen voor behandeling van somberheid, angst en trauma bij dove en slechthorende kinderen en jongeren 32
- Online modules voor zorg, onderwijs en inburgering over dove/slechthorende nieuwkomers 33
- Online voorlichting over gehoorverlies en hoorapparatuur 34
- Poster ‘Een dove of slechthorende medewerker op het werk: waar moet je op letten?’ 35

Inhoud (2)

- Poster 'Zo begrijp ik jou!' - Tips voor communiceren met dove of slechthorende kinderen 36
- PsyWel – Gratis voorlichting voor ouders: mijn slechthorende of dove kind in balans 37
- Psywel – Gratis voorlichting voor professionals: mijn slechthorende of dove leerling of cliënt in balans 38
- PsyWel – Psychische problemen bij dove of slechthorende kinderen en jongeren: dit kun je doen als verwijzer 39
- PsyWel Jong – website voor dove en slechthorende jongeren met psychische problemen 40
- Sporten doe je samen: Gratis online lesmodule voor sporttrainers en coaches en folders voor ouders, kinderen en sportverenigingen 41
- Stem samen af: ervaar hoe het is om niet goed te horen 42
- Tips voor toegankelijk communiceren met dove en slechthorende vluchtelingen uit Oekraïne 43
- Video – Mijn baby krijgt hoortoestellen 44
- Videoportretten van dove en slechthorende kinderen, jongeren en volwassenen 45

- Herken jij een communicatief meervoudige beperking? 46
- Kijk, ik heb veel te vertellen! Filmportretten over CMB 47
- Ondersteunde Communicatie Game: spelenderwijs leren over OC 48
- Online voorlichting over communicatie en CMB 49
- Wegwijzer: vind passende zorg en onderwijs bij CMB 50
- Workshops over CMB & Ondersteunde Communicatie 51

- Aanbevelingen voor het gebruik van terminologie voor mensen met een beperking in horen en zien 52
- Beelden van een beperking in horen én zien (doofblindheid) 53
- Ervaringsdeskundigheid inzetten: definitie en randvoorwaarden 54
- Functionele definitie van doofblindheid – nu beschikbaar in meerdere talen 55
- Informatie over een aangeboren en verworven beperking in horen én zien 56
- Nederlandse functionele definitie van doofblindheid 57
- Overzicht van hulpmiddelen voor mensen met een beperking in horen én zien 58
- Poster Evidence Based Interventies 59
- Sociale Kaart Beperking in horen én zien 60
- Tipkaarten voor omgaan met mensen met een beperking in horen én zien 61

Aan de slag met Com-Pas: training voor jongeren en volwassenen met TOS

Over het product

Begeleid jij jongeren en volwassenen met TOS in werk, opleiding of dagelijks leven? Ben jij op zoek naar manieren om hen meer inzicht te geven in hun TOS en wat hen kan helpen in de communicatie met anderen? In de training **Com-Pas** werk je actief aan inzicht, vaardigheden en strategieën die helpen in contact met anderen.

Wat levert het op?

- De jongere met TOS krijgt meer inzicht in zijn eigen communicatie.
- De jongere met TOS leert strategieën om duidelijker te communiceren en beter begrepen te worden.
- De jongere met TOS voelt zich zekerder in gesprekken, op school, werk en in het dagelijks leven.
- De jongere met TOS vergroot zijn zelfvertrouwen en regie in contact met anderen.

Waar vind je het?

- **Com-pas:**
  www.deelkracht.nl/projecten/communicatiepaspoort/

AllesoverTOS – de informatieve website over een taalontwikkelingsstoornis (TOS)

Over het product

Wil jij betrouwbare en duidelijke informatie over een taalontwikkelingsstoornis (TOS)? Op AllesoverTOS.nl vind jij alle informatie overzichtelijk bij elkaar. De website is er voor mensen met TOS en hun ouders, maar ook voor familie, vrienden en professionals zoals leerkrachten, logopedisten en huisartsen.

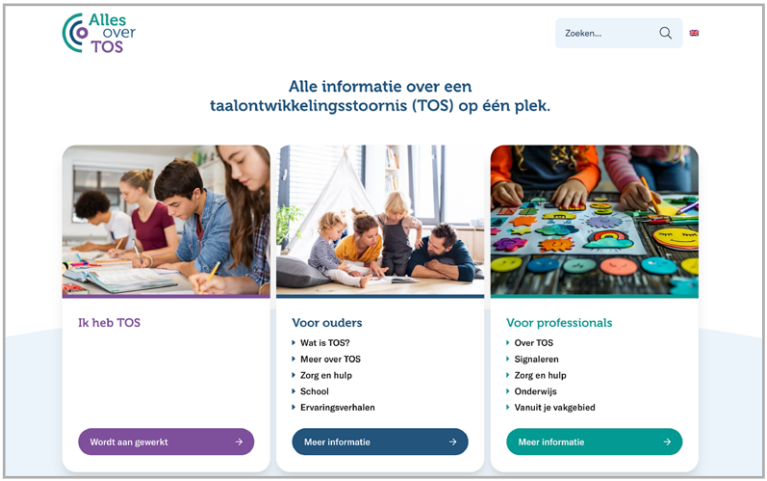
AllesoverTOS is ontwikkeld door onderzoekers, ervaringsdeskundigen en zorgprofessionals van Deelkracht. Zo weet jij zeker dat de informatie klopt en aansluit bij de praktijk.

Wat levert het op?

- Je krijgt betrouwbare en actuele informatie op één plek.
- Je begrijpt beter wat TOS is en wat dit betekent in het dagelijks leven.
- Je kunt informatie makkelijk delen met je omgeving.
- Je voelt je beter geïnformeerd en ondersteund.

Waar vind je het?

- **AllesoverTOS-website:** www.allesovertos.nl

Animatiefilmpjes over TOS en de weg naar zelfstandigheid

Over het product

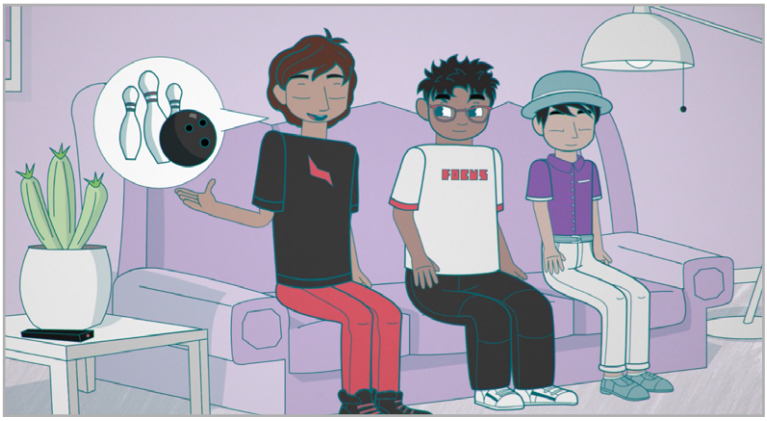
Heb jij een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en merk je dat zelfstandig worden extra vragen oproept? Denk aan wonen, werk, geld, vrije tijd en contact met anderen. Ook lastige brieven, formulieren en websites kunnen het moeilijk maken om je weg te vinden. In deze vijf animatiefilmpjes laten mensen met TOS en professionals je zien hoe je stap voor stap zelfstandiger kunt worden. Je ziet herkenbare situaties en krijgt tips om hiermee om te gaan.

Wat levert het op?

- Je herkent jezelf en je eigen vragen.
- Je krijgt inzicht in stappen richting zelfstandigheid.
- Je voelt je gesteund door ervaringen van anderen met TOS.
- Je krijgt meer overzicht, vertrouwen en houvast in het dagelijks leven.

Waar vind je het?

- **Animatiefilmpjes:**
  www.deelkracht.nl/animaties-over-tos-en-zelfstandigheid/

BreakOut4TOS – Behandelprogramma voor jongeren met TOS

Over het product

Ben jij jongere of jongvolwassene met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en merk je dat zelfstandig worden niet vanzelf gaat? Zelfstandig leven vraagt om vaardigheden, zelfvertrouwen en inzicht in wat je kunt en waarbij je hulp nodig hebt. BreakOut4TOS helpt je om hierin stappen te zetten.
In dit behandelprogramma ontdek jij samen met andere jongeren wat je wilt, kunt en nodig hebt in het dagelijks leven. In een veilige groep, onder begeleiding van twee behandelaars, werk je aan thema's die belangrijk zijn op weg naar zelfstandigheid.

Wat levert het op?

- Je leert jezelf beter kennen en begrijpen.
- Je vergroot je zelfvertrouwen en communicatieve redzaamheid.
- Je krijgt inzicht in praktische en sociale vaardigheden voor het dagelijks leven.
- Je leert ervaringen en inzichten toe te passen buiten de groep, bijvoorbeeld in werk, opleiding en relaties.

Waar vind je het?

- **BreakOut4TOS:** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2023/11/BreakOut4TOS_factsheet.pdf
- Wil je je aanmelden voor BreakOut4TOS? Mail naar de cliëntadviseurs van Kentalis, clientadviseurszorg@kentalis.nl.

Com-Pas – een hulpmiddel voor jongeren met TOS

Over het product

Heb jij een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en merk je dat communiceren niet altijd makkelijk is? De Com-Pas helpt jou om duidelijk te maken wat TOS voor jou betekent en hoe anderen daar rekening mee kunnen houden.

De Com-Pas is een handig pasje met korte uitleg en tips, die jij zelf kunt aanpassen. Zo weet de ander meteen wat helpt in het gesprek.

Naast het pasje komt er ook een Com-Pas app. Met de app kun jij je voorbereiden op situaties, oefenen met gesprekken en tips krijgen voor jezelf én voor de ander.

Wat levert het op?

- Je kunt makkelijker uitleggen wat TOS voor jou betekent.
- Anderen weten beter hoe zij met jou kunnen communiceren.
- Je voelt je zekerder in gesprekken en spannende situaties.
- Je krijgt meer regie over je communicatie, op school, werk en daarbuiten.

Waar vind je het?

- **Com-Pas website (bestellen en informatie):** www.com-pas.nl

Handreiking Spraakontwikkeling 0–5 jaar

Over het product

Werk jij met jonge kinderen met (een vermoeden van) een taalontwikkelingsstoornis (TOS) die moeite hebben met verstaanbaar spreken? Dan is vroeg en gericht handelen essentieel. Problemen in de spraakontwikkeling hebben grote invloed op communicatie, sociaal-emotionele ontwikkeling en leren. De **Handreiking Spraakontwikkeling 0–5 jaar** biedt jou een duidelijke en onderbouwde werkwijze om de spraakontwikkeling van deze kinderen gericht te verbeteren.

Wat levert het op?

- Je werkt met een uniforme en evidence-informed aanpak.
- Je herkent en behandelt spraakontwikkelingsproblemen eerder en gerichter.
- Je kunt diagnostiek en behandeling beter afstemmen op jonge kinderen met TOS.
- Je draagt bij aan betere communicatie en een sterkere ontwikkelingsbasis voor het kind.

Waar vind je het?

- **Handreiking Spraakontwikkeling 0-5 en webinars:** https://www.deelkracht.nl/producten/handreiking-spraakontwikkeling-0-5/

Handreiking Spraakontwikkeling 4–12 jaar

Over het product

Werk jij met kinderen van 4 tot 12 jaar met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en problemen in de spraakproductie? Dan weet je hoe groot de impact hiervan kan zijn op communicatie, leren en sociaal-emotioneel functioneren. De **Handreiking Spraakontwikkeling 4–12 jaar** helpt jou om deze kinderen beter te signaleren en gerichter te behandelen. De handreiking is ontwikkeld binnen het project Spraakmakend (TOS 5-18) en gebaseerd op recente wetenschappelijke inzichten én praktijkervaring uit de ZG-zorg en het speciaal onderwijs.

Wat levert het op?

- Je werkt met een duidelijke en evidence–informed aanpak.
- Je krijgt houvast bij diagnostiek en behandeling van spraakproductie-problemen.
- Je kunt behandelingen beter afstemmen op het individuele kind.
- Je draagt bij aan meer inzicht in wat werkt voor welk kind.

Waar vind je het?

- **Handreiking Spraakontwikkeling 4-12:** https://www.deelkracht.nl/producten/handreiking-spraakontwikkeling-4-12/

Hulpmiddelen voor kinderen, jongeren en volwassenen met TOS

Over het product

Heb jij een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en merk je dat meedoen aan gesprekken, bijeenkomsten of dagelijkse activiteiten soms lastig is? Of begeleid jij iemand met TOS en zoek je naar praktische ondersteuning? In dit overzicht vind jij informatie over verschillende hulpmiddelen die kunnen helpen in het dagelijks leven.

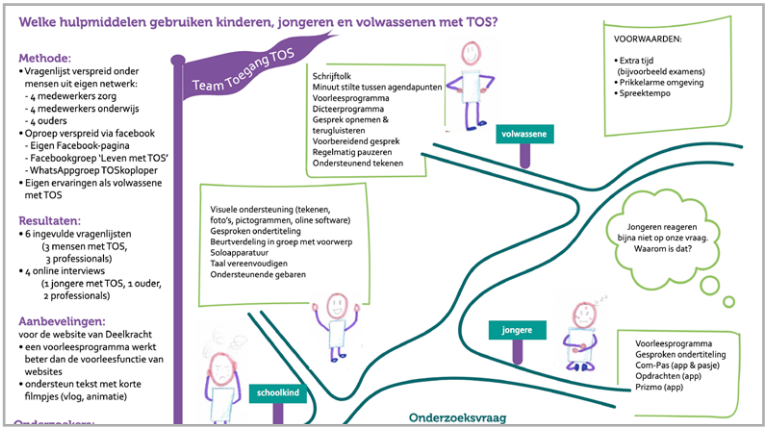
De informatie is verzameld in een onderzoeksproject van twee ervaringsdeskundigen met TOS, samen met mensen uit hun eigen netwerk. Zij laten zien welke hulpmiddelen er zijn en hoe deze kunnen ondersteunen bij meedoen en communiceren.

Wat levert het op?

- Je krijgt overzicht van hulpmiddelen die passen bij verschillende situaties.
- Je ontdekt wat kan helpen om beter mee te doen aan gesprekken en bijeenkomsten.
- Je herkent mogelijkheden die aansluiten bij jouw behoeften of die van iemand die je begeleidt.
- Je krijgt praktische ideeën om communicatie en participatie te verbeteren.

Waar vind je het?

- **Hulpmiddelen TOS:** https://www.deelkracht.nl/producten/hulpmiddelen-voor-kinderen-jongeren-en-volwassenen-met-tos/

Online lesmodule Sport & TOS

Over het product

Werk jij met kinderen of jongeren in de sport? Dan kom je vast wel eens kinderen tegen die moeite hebben met taal of communicatie, zoals kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS). De online lesmodule Sport & TOS helpt sporttrainers en coaches om sport toegankelijker en inclusiever te maken. De module geeft inzicht in de rol van taal en communicatie bij sport en biedt praktische handvatten voor aanpassingen in begeleiding en training. De lesmodule is gratis, online te volgen en geschikt voor gebruik in de sportpraktijk.

Wat levert het op?

- Je krijgt inzicht in wat kinderen met TOS nodig hebben in de sport.
- Je leert hoe je instructies en begeleiding duidelijker maakt.
- Je kunt sportactiviteiten inclusiever en prettiger maken voor iedereen.
- Je draagt bij aan meer spelplezier, teamgevoel en zelfvertrouwen bij sporters.

Waar vind je het?

- **Module Sport & TOS:** www.deelkracht.nl/producten/online-lesmodule-sport-tos/

Overzicht Werkzame elementen in de groepsbehandeling

Over het product

Werk jij met jonge kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) in een groepsbehandeling en wil je weten wat écht werkt? In het overzicht Werkzame elementen in de groepsbehandeling vind je gebundelde kennis over effectieve onderdelen van de behandeling, gebaseerd op ervaringen van ouders, inzichten van behandelaren én wetenschappelijk onderzoek.

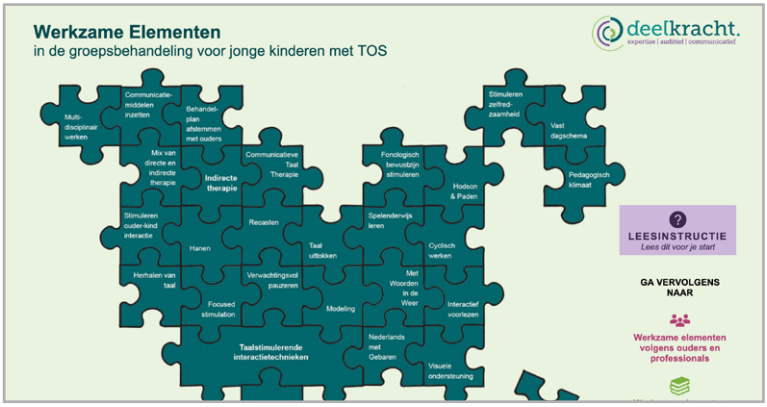
De interactieve PDF laat zien welke elementen bijdragen aan de ontwikkeling van jonge kinderen met TOS, zoals samenwerking met ouders, multidisciplinair werken en taalstimulerende interactietechnieken.

Wat levert het op?

- Je krijgt overzicht van welke elementen als effectief worden ervaren in de praktijk.
- Je kunt keuzes onderbouwen met inzichten uit onderzoek en ervaring.
- Je werkt evidence informed en doelgerichter in de groepsbehandeling.
- Je hebt een praktisch naslagwerk om behandelingen te versterken en te verbeteren.

Waar vind je het?

- **Werkzame elementen in de groepsbehandeling:** https://www.deelkracht.nl/producten/overzicht-werkzame-elementen-in-de-groepsbehandeling/

Questionnaire Booklets for Parents of a Child with Developmental Language Disorder (DLD)

What is it?

The questionnaire booklet was developed within the Together with Parents project to strengthen collaboration between parents and professionals. It helps parents of children with (a suspicion of) DLD identify questions they can ask therapists and encourages discussion about their own experiences and needs. The booklet includes example questions that parents might not otherwise think to raise and can be used by professionals during treatment. The questionnaire booklets are available in English, Turkish, Polish and Arabic.

What does it deliver?

- Stronger collaboration between parents and professionals
- More active parental involvement in conversations
- Greater attention to parents' experiences and coping
- More open and balanced communication during treatment

Where can you find it?

- **The questionnaire booklets:** www.deelkracht.nl/producten/questionnaire-booklet-for-parents-of-a-child-with-developmental-language-disorder-dld/

Schoolreis – TOS op weg naar school

Over het product

Gaat jouw kind (bijna) naar school en is er sprake van een taalontwikkelingsstoornis (TOS) of een vermoeden daarvan? Dan kan de stap van zorg naar onderwijs extra spannend zijn. Welke mogelijkheden zijn er? Welke stappen moet je zetten? En hoe maak je een keuze die past bij jouw kind?

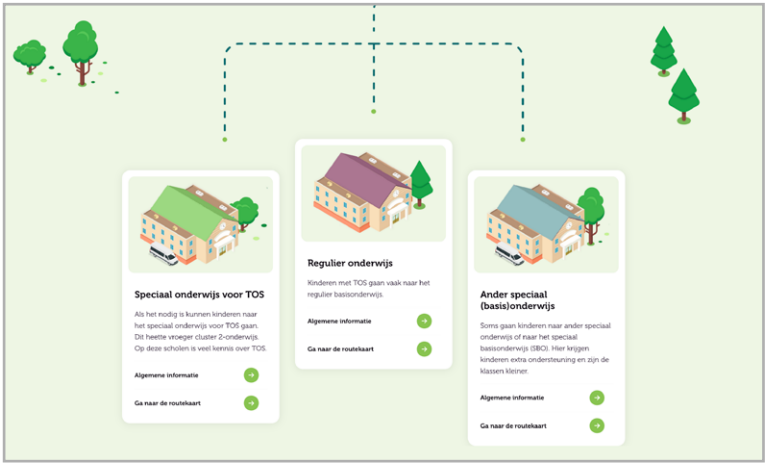
De Schoolreis is een digitale routekaart die jou helpt bij deze overgang. De routekaart laat zien welke routes mogelijk zijn en biedt duidelijke informatie over de stappen die daarbij horen. Zo krijg jij overzicht en houvast in een periode waarin veel op je afkomt.

Wat levert het op?

- Je krijgt overzicht over de mogelijke routes naar school.
- Je weet welke stappen je kunt zetten en wanneer.
- Je voelt je beter voorbereid op gesprekken met professionals en scholen.
- Je kunt bewustere keuzes maken die passen bij jouw kind.

Waar vind je het?

- **Routekaart:** www.deelkracht.nl/tosopwegnaarschool/

Screening Morfosyntaxis

Over het product

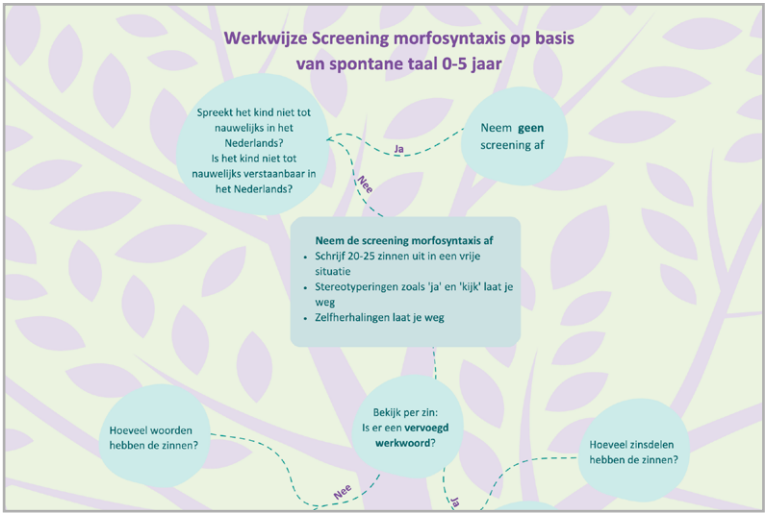
De screening morfosyntaxis is een instrument dat je kan helpen om een grove inschatting te maken van de productieve morfosyntactische vaardigheden van het kind. Je analyseert de spontane taal van het kind door te kijken naar specifieke grammaticale elementen in de uitingen. Zo helpt de screening om gerichter behandeldoelen op te stellen en te evalueren op basis van spontane taal. Deze screening is in te zetten in de diagnostiek van kinderen met TOS.
De screening bestaat uit een scoreformulier met een begeleidende factsheet, die je helpt bij het invullen van het formulier.

Wat levert het op?

- De screening kan logopedisten helpen bij het stellen en evalueren van behandeldoelen voor de morfosyntactische ontwikkeling.

Waar vind je het?

- **Screening en factsheet:**
  https://www.deelkracht.nl/projecten/wat-werkt-voor-wie/

Spraakmaker

Over het product

Diagnostiek van de spraakontwikkeling bij jonge kinderen met TOS
Werk jij met jonge kinderen met (een vermoeden van) een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en problemen met verstaanbaar spreken? Dan weet je hoe lastig het kan zijn om hun spraakproductie goed in kaart te brengen. **De Spraakmaker** is een benoemtaak die jou helpt om de spraakontwikkeling van jonge kinderen op een gestructureerde en kindvriendelijke manier te onderzoeken.

Wat levert het op?

- Je kunt spraakproductie onderzoeken bij jonge kinderen, ook als zij niet of nauwelijks spreken.
- Je krijgt concrete aanknopingspunten voor het opstellen van behandeldoelen.
- Je werkt met een praktisch instrument dat direct toepasbaar is in de diagnostiek en behandeling.

Waar vind je het?

- **Handleiding:** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2025/02/SPRAAKMAKER_HANDLEIDING.pdf
- **De Spraakmaker (presentatie)**: www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2025/02/De-Spraakmaker-versie-1.0-1.pptx
- **Scoreformulier 1 set A, B, C**: www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2021/06/Scoreformulier-1.-Set-ABC-versie-1.2-1.xlsx
- **Scoreformulier 2 set D:** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2021/06/Scoreformulier-2.-Set-D-versie-1.2-1.xlsx

Spraaktaalweb - Leg uit wat TOS is

Over het product

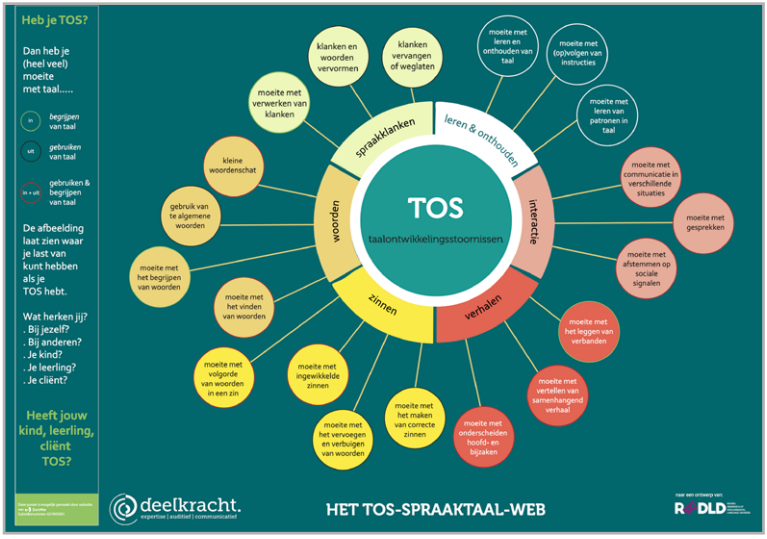
Vind jij het lastig om uit te leggen wat een taalontwikkelingsstoornis (TOS) is? TOS is complex en ziet er bij iedereen anders uit. Met woorden alleen schiet uitleg vaak tekort. **Spraaktaalweb** helpt jou om TOS visueel en begrijpelijk uit te leggen, met behulp van een overzichtelijke poster en presentaties.
Met één beeld laat je zien dat TOS meerdere kanten heeft. Dat maakt uitleg makkelijker voor mensen met TOS zelf, voor ouders én voor professionals in zorg en onderwijs. De poster is beschikbaar in het Nederlands, Engels, Arabisch, Turks en Pools. Naast de poster zijn er ook twee uitgewerkte presentaties.

Wat levert het op?

- Je kunt TOS duidelijker en overzichtelijker uitleggen.
- Mensen herkennen zichzelf of hun kind sneller in het beeld.
- Gesprekken over TOS worden concreter en gelijkwaardiger.
- Er ontstaat meer begrip, herkenning en bewustwording.

Waar vind je het?

- **Spraaktaalweb:**
  www.deelkracht.nl/producten/leg-uit-wat-tos-is-met-spraaktaalweb/

Teken je TOS – Leg TOS uit met plaatjes

Over het product

Werk jij met kinderen en jongeren met TOS? Uitleg geven over een taalontwikkelingsstoornis (TOS) met alleen woorden is niet altijd logisch. Met Teken je TOS krijg jij een praktische gereedschapskist vol visualisaties en eenvoudig taalgebruik. Zo kun jij kinderen en jongeren met TOS, én hun omgeving, op een begrijpelijke manier uitleg geven over wat TOS is en wat dit voor hen betekent.

De visualisaties zijn voorbeelden die jij kunt tekenen, aanpassen en afstemmen op de persoon of situatie.

Wat levert het op?

- Je maakt TOS zichtbaar en begrijpelijk.
- Kinderen en jongeren begrijpen zichzelf beter en kunnen zich makkelijker uitdrukken.
- Gesprekken met ouders, professionals en de omgeving verlopen duidelijker.
- Er ontstaat meer begrip, herkenning en ruimte voor passende ondersteuning.

Waar vind je het?

- **Teken je TOS:** www.deelkracht.nl/producten/teken-je-tos/

Toolkit Grammatica

Over het product

Praktische hulpmiddelen voor diagnostiek en behandeling bij TOS
Werk jij met kinderen van 4 tot 12 jaar met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en grammaticale problemen? Dan helpt de **Toolkit Grammatica** je om doelgericht te diagnosticeren en behandelen. De toolkit is ontwikkeld binnen het Deelkrachtproject Zicht op Zinnen en biedt drie praktische hulpmiddelen die direct toepasbaar zijn in de praktijk: de handreiking, een stroomschema, en STAM (Spontane TAalscreening Morfosyntaxis), een laagdrempelig instrument om grammaticale moeilijkheden in spontane taal op te sporen.

Wat levert het op?

- Je krijgt houvast bij het signaleren en in kaart brengen van grammaticale problemen.
- Je kunt behandeldoelen gerichter formuleren.
- Je maakt onderbouwde keuzes in diagnostiek en behandeling.
- Je werkt efficiënter met passende technieken, methoden en materialen.

Waar vind je het?

- **Toolkit Grammatica:** www.deelkracht.nl/producten/grammatica/

TOS-informatiefolder, informatie, ervaringen, tips over TOS bij volwassenen

Over het product

Weet jij wat er omgaat in het hoofd van een jongvolwassene met een taalontwikkelingsstoornis (TOS)? En wil je beter begrijpen hoe je iemand met TOS kunt leren kennen en ondersteunen? De TOS-informatiefolder geeft een inkijk in het leven met TOS, verteld door jongvolwassenen zelf.

De folder is ontwikkeld binnen het participatief actieonderzoek TOSKoploper en bevat informatie, persoonlijke ervaringen en praktische tips. Zo krijg jij een realistischer en menselijker beeld van wat TOS betekent in het dagelijks leven.

Wat levert het op?

- Je begrijpt beter wat TOS is en hoe dit wordt ervaren.
- Je krijgt praktische tips om iemand met TOS beter te ondersteunen.
- Er ontstaat meer begrip, herkenning en bewustwording.

Waar vind je het?

- **TOSinformatiefolder (pdf):** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2022/06/TOSfolder-digitaal-1.pdf
- **TOSKoploper – projectpagina:** www.deelkracht.nl/projecten/tos-koploper/

TOSKoffer

Over het product

Heb jij een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en wil je anderen laten zien wat dat voor jou betekent? Wil je het gesprek aangaan over jouw ervaringen, of wil je dat mensen in jouw omgeving jou beter begrijpen? De **TOSKoffer** helpt jou om jouw verhaal te vertellen en TOS op een toegankelijke manier uit te leggen.

De koffer zit vol materialen die ondersteunen bij het delen van ervaringen, het vergroten van begrip en het op gang brengen van gesprekken.
Alles is ontwikkeld samen met jongvolwassenen met TOS, vanuit het onderzoeksproject TOSKoploper.

Wat levert het op?

- Je kunt jouw ervaringen met TOS duidelijker delen.
- Mensen in jouw omgeving begrijpen beter wat TOS is en wat het voor jou betekent.
- Gesprekken over TOS worden makkelijker en gelijkwaardiger.
- Er ontstaat meer begrip, herkenning en bewustwording.

Waar vind je het?

- **De TOSkoffer (PDF):** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2024/01/De-TOSKoffer-TOSKoploper-DEF.pdf
- **TOSKoploper projectpagina:** www.deelkracht.nl/projecten/tos-koploper/

TOS-portretten

Over het product

Wil je beter begrijpen wat een taalontwikkelingsstoornis (TOS) betekent in het dagelijks leven? De TOS-portretten van Deelkracht laten kinderen, jongeren, volwassenen en hun naasten zelf aan het woord. In korte video's delen zij hun ervaringen met communicatie, school, werk en sociale situaties. De portretten geven een persoonlijk en realistisch beeld van leven met TOS en maken de impact ervan concreet en invoelbaar.

Wat levert het op?

- Je vergroot kennis en bewustwording over TOS.
- Je krijgt meer inzicht in de dagelijkse impact van TOS.
- Je kunt TOS beter uitleggen aan ouders, collega's en andere betrokkenen.
- Je stimuleert herkenning en erkenning bij mensen met TOS en hun omgeving.

Waar vind je het?

- **TOS-portretten:** www.deelkracht.nl/tos-portretten/

Vraaggesprek Meertaligheid TOS

Over het product

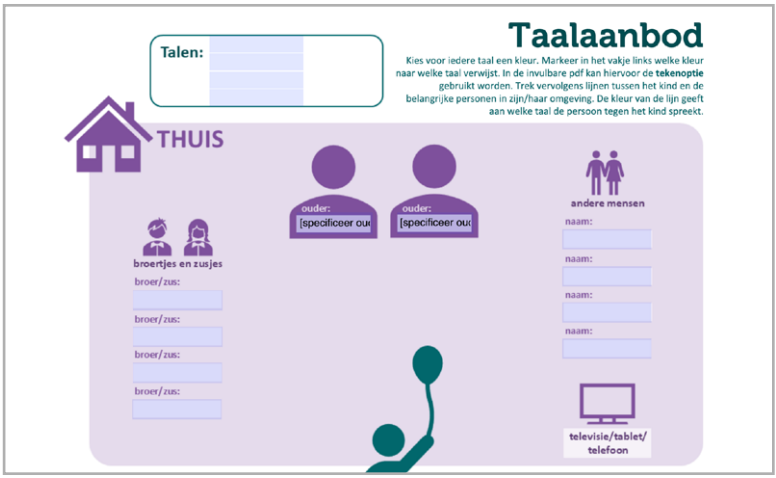
Werk jij met meertalige kinderen met (een vermoeden van) een taalontwikkelingsstoornis (TOS)? Dan helpt het Vraaggesprek Meertaligheid TOS jou om samen met ouders goed in kaart te brengen met welke talen een kind opgroeit, hoe de meertalige opvoeding verloopt en wat de wensen van ouders zijn. Het instrument is speciaal doorontwikkeld voor de logopedische behandelsetting.

Wat levert het op?

- Je krijgt een volledig en actueel beeld van het taalaanbod van het kind.
- Je voert het gesprek met ouders op een gestructureerde en cultuur-sensitieve manier.
- Je krijgt concrete aanknopingspunten voor diagnostiek en behandeling.
- Je kunt samen met ouders bewuste en onderbouwde keuzes maken in het behandeltraject.

Waar vind je het?

- **Vraaggesprek Meertaligheid, handleiding en overzicht taalaanbod:** www.deelkracht.nl/producten/vraaggesprek-meertaligheid-tos/

Vragenboekje voor ouders van een kind met TOS

Over het product

Heb jij een kind met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) of een vermoeden daarvan? Dan krijg je te maken met veel gesprekken met professionals. Vaak gaat het vooral over wat je kind nodig heeft, terwijl er minder ruimte is voor jouw ervaringen, vragen en zorgen.

Het vragenboekje laat zien welke vragen je kunt stellen aan behandelaren en helpt je om woorden te geven aan wat jij meemaakt als ouder.
Zo ondersteunt het een gelijkwaardige samenwerking tussen jou en professionals. Het vragenboekje is beschikbaar in het Nederlands, Turks, Engels, Pools, Arabisch.

Wat levert het op?

- Je krijgt houvast in gesprekken met behandelaren.
- Je word je bewuster van vragen die je kunt (en mag) stellen.
- Er ontstaat meer aandacht voor jouw ervaringen en behoeften als ouder.
- De samenwerking tussen jou en professionals wordt sterker en gelijkwaardiger.

Waar vind je het?

- **Vragenboekje in meerdere talen:**
  www.deelkracht.nl/producten/samen-met-ouders/

De (visuele) cultuur van doven en slechthorenden

Over het product

In deze interactieve voorlichting maak je kennis met de (visuele) cultuur van dove en slechthorende (DSH) mensen. Je ontdekt wat Dovencultuur inhoudt, zoals gebarentaal, omgangsvormen, humor en kunst. Met voorbeelden, filmpjes en praktische oefeningen leer je ook wat jij zelf kunt doen om DSH mensen gelijkwaardig te laten deelnemen aan de samenleving. De voorlichting is zowel op locatie als digitaal te volgen en duurt 1 à 2 uur (aangeboden op maat).

Wat levert het op?

- Inzicht in de (visuele) cultuur en leefwereld van DSH mensen
- Bewustwording van drempels in communicatie en participatie
- Praktische handvatten om inclusiever te werken

Waar vind je het?

- **Interactieve voorlichting:** https://www.deelkracht.nl/producten/de-visuele-cultuur-van-doven-en-slechthorenden/

Ervaar doofheid of slechthorendheid (Ervaar DSH)

Over het product

De workshop Ervaar DSH is een interactieve ervaring waarin deelnemers zelf ondervinden hoe het is om minder/anders te horen. Door geluidsfragmenten, praktische oefeningen en gezamenlijke reflectie wordt voelbaar wat minder/anders horen betekent in dagelijkse situaties. De workshop Ervaar DSH laat zien wat je kunt doen om de communicatie te verbeteren.

Wat levert het op?

- Inzicht in de impact van doofheid en slechthorendheid
- Meer begrip voor reacties en gedrag van dove en slechthorende kinderen, jongeren en volwassenen
- Direct toepasbare tips voor communicatie
- Meer bewustzijn van de eigen rol in toegankelijk en inclusief contact

Waar vind je het?

- **Workshop Ervaar doofheid of slechthorendheid (Ervaar DSH):** https://www.deelkracht.nl/producten/beleef-doofheid-en-slechthorendheid/

Ervaar doofheid of slechthorendheid (Ervaar DSH) voor en door kinderen

Over het product

De workshop Ervaar DSH - junior laat kinderen ervaren hoe het is om doof of slechthorend te zijn. Met ervaringsoefeningen en geluidsfragmenten krijgen zij inzicht in wat minder/anders horen betekent. Samen met de trainer denken kinderen na over hoe zij hun communicatie kunnen aanpassen aan een doof of slechthorend kind.

Wat levert het op?

- Kinderen krijgen meer begrip voor dove en slechthorende kinderen.
- Bewustwording en empathie nemen toe.
- Kinderen leren hoe zij zelf kunnen bijdragen aan duidelijke en inclusieve communicatie.

Waar vind je het?

- **Workshop Ervaar doofheid of slechthorendheid (Ervaar DSH) voor en door kinderen:** https://www.deelkracht.nl/producten/doofheid-of-slechthorendheid-beleven-voor-en-door-kinderen/

Product

Doofheid of slechthorendheid beleven voor en door kinderen

Voor kinderen is het moeilijk om in te schatten hoe het is om doof (D) of slechthorend (SH) te zijn. In de workshop D/SH-beleving kunnen zij dat met behulp van allerlei oefeningen zelf ervaren. Daarna bedenken de kinderen samen met de trainer hoe zij rekening kunnen houden met een doof of slechthorend kind in hun omgeving.

Beleven en begrijpen

Door het doen van ervaringsoefeningen en het beluisteren van geluidsfragmenten leren kinderen wat het betekent als je minder goed hoort. Dit maakt veel meer indruk dan een uitleg in woorden. Zo krijgen horende kinderen meer begrip voor (het gedrag van) dove of slechthorende kinderen.

Door de nieuwe ervaring kunnen de kinderen samen met de trainer bedenken wat ze kunnen doen om hun communicatie

Handreiking ‘Omgaan met diversiteit’

Over het product

Als professional ontmoet je steeds meer gezinnen met verschillende achtergronden. Er zijn verschillen in taal, cultuur en gezinssituatie. De handreiking ‘Omgaan met diversiteit’ biedt praktische handvatten voor professionals die werken met dove en slechthorende kinderen met verschillende achtergronden.

Wat levert het op?

- De zorg wordt beter afgestemd op verschillende gezinnen.
- Communicatie verloopt duidelijker en prettiger.
- Dit maakt de vroegbehandeling toegankelijker en effectiever.

Waar vind je het?

- **Handreiking:** www.deelkracht.nl/producten/handreiking-omgaan-met-diversiteit/

Kompas naar de Klas

Over het product

De stap naar onderwijs is niet altijd makkelijk. Zeker niet als een kind doof of slechthorend is. Er komt veel bij kijken en ouders moeten belangrijke keuzes maken. Je wilt een school die past bij jouw kind, goed onderwijs geeft en waar jullie je fijn voelen. In deze periode hebben ouders vaak veel vragen. De routekaart **Het Kompas naar de Klas** beantwoordt deze vragen.

Wat levert het op?

- Ouders en ondersteuners krijgen meer overzicht en duidelijkheid.
- Ouders en ondersteuners krijgen meer overzicht en duidelijkheid. Zij weten beter waarop zij kunnen letten bij het kiezen van een school en welke aspecten komen kijken bij de overgang naar school. Hierdoor voelen ouders zich beter ondersteund in deze belangrijke stap.

Waar vind je het?

- **Routekaart:** www.deelkracht.nl/kompas-naar-de-klas/

Materialen voor behandeling van somberheid, angst en trauma bij dove en slechthorende kinderen en jongeren

Over het product

Dove en slechthorende kinderen en jongeren hebben soms psychische klachten, zoals somberheid, angst of trauma. Hiervoor kunnen geprotocolleerde (CGT) behandelingen ingezet worden. Deelkracht heeft ter ondersteuning van deze behandelingen materialen ontwikkeld.
De materialen zijn:

- Werkboeken en handleidingen 'Ik Doe' voor de behandeling van somberheidsklachten
- Werkboeken en handleiding 'Ik Durf' voor de behandeling van angstklachten
- Digitaal EMDR-naslagwerk voor de behandeling van trauma

Wat levert het op?

- Extra ondersteuning bij de behandelingen van psychische klachten bij dove en slechthorende kinderen en jongeren.

Waar vind je het?

- **Materialen:** https://www.deelkracht.nl/producten/materialen-rondom-behandelingen-somberheid-angst-en-trauma-voor-dsh-professionals/

Product

Materialen rondom behandelingen somberheid, angst en trauma voor DSH professionals

Deelkracht heeft materialen ontwikkeld ter ondersteuning van geprotocolleerde (CGT) behandelingen voor dove en slechthorende kinderen en jongeren met psychische klachten. Het doel van deze behandelingen is het verminderen van internaliserende en externaliserende problematiek, die gerelateerd is aan de doofheid of slechthorendheid. Deze behandelingen worden gegeven door gespecialiseerde gedragswetenschappers en cognitief gedragstherapeutisch werkers. Het gaat om CGT behandelingen gericht op symptomen van somberheid, angst en trauma. Voorzien is in aanpassingen en toelichting in verband met de gehoorbeperking.

Binnen Deelkracht zijn specifiek de volgende materialen ontwikkeld:.

- 'Ik Doe': werkboeken (inclusief diploma) en handleidingen die men kan gebruiken in de behandeling van somberheidsklachten. Deze werkboeken en handleidingen zijn onderdeel van een specifieke scholing, geboden door Bureau PEERS en georganiseerd vanuit Kentalis.
- 'Ik Durf': werkboeken en een handleiding die men kan gebruiken in de behandeling van angstklachten. Deze werkboeken en handleiding zijn onderdeel van een specifieke scholing, geboden door Bureau PEERS en georganiseerd vanuit Kentalis.

Online modules voor zorg, onderwijs en inburgering over dove/slechthorende nieuwkomers

Over het product

Professionals in zorg, onderwijs en de asiel- en inburgeringsketen werken soms met dove en slechthorende nieuwkomers. Dit kan extra vragen geven over onderwerpen zoals communicatie, psychische problemen en passende ondersteuning. Goede samenwerking tussen professionals is daarbij belangrijk.

Deze online modules voor professionals geven gezamenlijke basisinformatie over dove en slechthorende nieuwkomers en helpen professionals beter samen te werken.

Wat levert het op?

- Professionals krijgen meer kennis en duidelijkheid over dove en slechthorende nieuwkomers
- De samenwerking tussen professionals wordt beter.
- Dove en slechthorende nieuwkomers krijgen passende en goed afgestemde ondersteuning.

Waar vind je het?

- **Online modules:** www.deelkracht.nl/producten/kenniskoffer-taalgrenzen/

Online voorlichting over gehoorverlies en hoorapparatuur

Over het product

Heb jij te maken met kinderen die doof of slechthorend zijn? Dan helpt het enorm om te weten wat zij ervaren en hoe hoorapparatuur daarbij kan ondersteunen. Gehoorverlies en het gebruik van bijvoorbeeld hoortoestellen of cochleaire implantaten hebben invloed op communicatie, leren en meedoen.

In deze gratis online voorlichting leer jij op een toegankelijke manier wat gehoorverlies betekent en hoe verschillende vormen van hoorapparatuur werken. Zo kun jij beter aansluiten bij wat een kind nodig heeft in het dagelijks contact.

Wat levert het op?

- Je krijgt meer begrip voor de gevolgen van doofheid of slechthorenheid.
- Je weet beter hoe hoorapparatuur werkt en wat dit betekent in de praktijk.
- Je voelt je zekerder in het contact met dove en slechthorende kinderen.
- Je kunt communicatie en ondersteuning beter afstemmen.

Waar vind je het?

- **Online voorlichting:** www.lerenbijkentalis.nl/gehoorverlies/#/

Poster: Een dove of slechthorende medewerker op het werk: waar moet je op letten?

Over het product

Deze poster met praktische tips helpt jou als collega en leidinggevende om beter te communiceren met jouw dove en slechthorende medewerker. Goede samenwerking en communicatie zijn erg belangrijk op het werk, want zo kan iedereen goed meedoen. Dove en slechthorende medewerkers worden soms onbedoeld niet betrokken in gesprekken of vergaderingen. Met kleine aanpassingen kun je dit al verbeteren.

Wat levert het op?

- De communicatie met dove en slechthorende medewerkers wordt duidelijker en prettiger voor iedereen.
- Dove en slechthorende medewerkers kunnen beter meedoen.
- Dit zorgt voor meer begrip en inclusie op het werk.

Waar vind je het?

- **Poster:** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2025/03/DK_DSH_POSTER_DOOFOPWERK_A2_V2.pdf

Poster 'Zo begrijp ik jou!' - Tips voor communiceren met dove of slechthorende kinderen

Over het product

Goede communicatie is belangrijk om samen te kunnen spelen, leren en sporten. Toch verloopt het contact tussen horende kinderen en dove of slechthorende kinderen niet altijd vanzelf. Kleine aanpassingen kunnen al een groot verschil maken.

De poster '**Zo begrijp ik jou!**' geeft eenvoudige en duidelijke tips om elkaar beter te begrijpen. De poster is geschikt voor alle situaties waarin horende kinderen en dove/slechthorende kinderen elkaar ontmoeten. Denk aan de klas, de sportclub, creatieve activiteiten of zwemles.

Wat levert het op?

- Meer begrip tussen kinderen.
- Betere communicatie in het dagelijks contact.
- Een omgeving waarin alle kinderen zich gezien voelen.

Waar vind je het?

- **Poster:** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2021/05/Zo-begrijp-ik-jou-affiche.pdf

PsyWel - Gratis voorlichting voor ouders: mijn slechthorende of dove kind in balans

Over het product

Als ouder wil je dat je kind zich goed voelt en lekker in zijn of haar vel zit. Dat is niet altijd vanzelfsprekend. Voor dove en slechthorende kinderen kan het vinden van balans extra energie kosten. Zij komen vaker situaties tegen waarin ze oplossingen moeten zoeken of alert moeten zijn op dingen die voor horende kinderen vanzelf gaan. Als ouder speel je daarin een belangrijke rol. Steun, begrip en weten wat helpt, maken verschil.

Daarom is er de gratis digitale voorlichting 'Mijn slechthorende of dove kind in balans'. Deze voorlichting geeft inzicht in wat kinderen helpt om psychisch in balans te blijven. Ook biedt de module praktische handvatten voor momenten waarop je merkt dat je kind het moeilijker heeft en laat zien waar je terechtkunt voor extra steun.

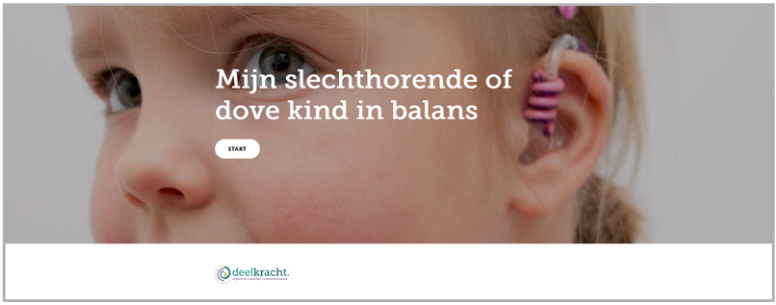
Deze digitale voorlichting is bedoeld voor ouders van dove en slechthorende kinderen van 5 tot 18 jaar. Ook als je kind jonger is, kan de voorlichting al waardevol zijn.

Wat levert het op?

- Meer inzicht in het welbevinden van je kind
- Meer vertrouwen in wat je als ouder kunt doen
- Praktische handvatten voor lastige momenten
- Het gevoel er niet alleen voor te staan
- Een steun in de rug voor jou, en meer balans voor je kind.

Waar vind je het?

- **Digitale voorlichting:** www.deelkracht.nl/producten/mijn-slechthorende-of-dove-kind-in-balans/

Psywel - Gratis voorlichting voor professionals: mijn slechthorende of dove leerling of cliënt in balans

Over het product

Werk je met dove of slechthorende kinderen en jongeren? Dan is het extra belangrijk om signalen van psychische problemen op tijd te herkennen. Klachten zoals somberheid of angst blijven vaak onopgemerkt, terwijl juist vroeg handelen het verschil maakt voor welzijn en ontwikkeling.

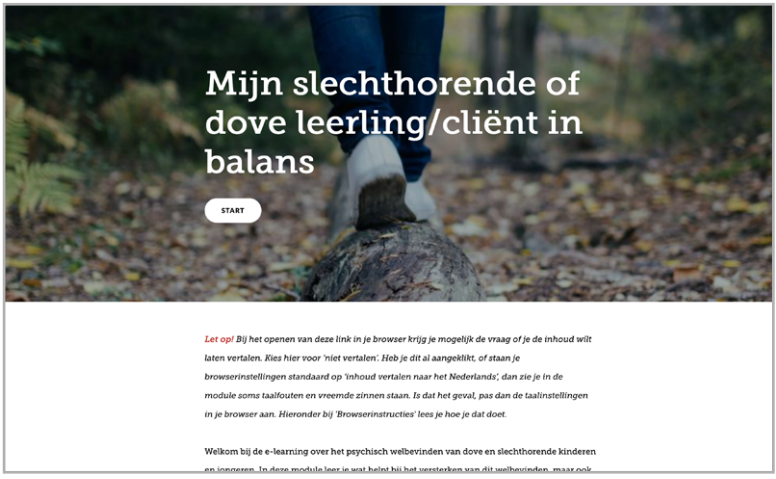
Met de gratis digitale voorlichting **'Mijn slechthorende of dove leerling of cliënt in balans'** krijg je praktische handvatten om signalen te herkennen en gericht te handelen.

Wat levert het op?

- Je herkent psychische signalen sneller
- Je weet wat helpt om het welbevinden te versterken
- Je kunt eerder en gerichter actie ondernemen
- Kinderen en jongeren krijgen sneller passende ondersteuning

Waar vind je het?

- **Gratis module voor professionals:** www.lerenbijkentalis.nl/dsh_leerling_client_in_balans/#/

PsyWel - Psychische problemen bij dove of slechthorende kinderen en jongeren: dit kun je doen als verwijzer

Over het product

Deze interactieve poster helpt jou als verwijzer of andere betrokkene signalen van psychische problemen te herkennen bij dove en slechthorende kinderen en jongeren. Deze groep heeft vaker psychische problemen dan horende leeftijdgenoten en die problemen worden niet altijd snel herkend. Daardoor komt hulp soms te laat of niet. Deze poster helpt je om alert te zijn en eerder in te grijpen.

Wat levert het op?

- Psychische problemen worden eerder herkend.
- Kinderen en jongeren krijgen sneller de juiste hulp.
- Ouders en professionals weten beter hoe zij kunnen ondersteunen.

Waar vind je het?

- **Poster voor verwijzers:** www.deelkracht.nl/producten/psychische-problemen-bij-dove-of-slechthorende-kinderen-en-jongeren-dit-kun-je-doen/

PsyWel Jong - website voor dove en slechthorende jongeren met psychische problemen

Over het product

Soms voelen jongeren zich niet zo goed. Dat kan iedereen meemaken, ook dove en slechthorende (DSH) jongeren. DSH-jongeren hebben een grotere kans op psychische klachten. Deze psychische klachten worden vaak laat herkend. Daardoor krijgen jongeren soms pas laat hulp. De website PsyWel Jong biedt een veilige en toegankelijke plek voor dove en slechthorende jongeren die niet lekker in hun vel zitten.

Wat levert het op?

- Een plek waar jongeren zelf informatie kunnen vinden en kunnen zien waar ze hulp kunnen krijgen. Alle informatie staat overzichtelijk bij elkaar. Jongeren kunnen hun eigen gevoelens beter herkennen door erover te lezen op de website, of door ervaringsverhalen van anderen te bekijken. Ze weten eerder waar ze terechtkunnen met vragen of zorgen. Dit helpt om sneller steun en begeleiding te zoeken.

Waar vind je het?

- **Website PsyWel Jong:** psywel.deelkracht.nl/

Sporten doe je samen: Gratis online lesmodule voor sporttrainers en coaches en folders voor ouders, kinderen en sportverenigingen

Over het product

De module en bijbehorende folders Sporten doe je samen! geven je duidelijke en toegankelijke informatie over inclusief sporten. Want sporten is leuk en gezond voor iedereen, maar voor dove en slechthorende kinderen en jongeren kan meedoen soms extra uitleg of aanpassing vragen. Goede communicatie en kleine aanpassingen maken sporten voor iedereen mogelijk.

Wat levert het op?

- Sportactiviteiten worden toegankelijker voor iedereen.
- Dove en slechthorende kinderen en jongeren kunnen actief meedoen.
- Samen sporten wordt leuker, duidelijker en inclusiever.

Waar vind je het?

- **Online lesmodule Sporten doe je samen:** https://www.deelkracht.nl/producten/folders-sporten-doe-je-samen/

Stem samen af: ervaar hoe het is om niet goed te horen

Over het product

'Stem samen af' is een interactieve voorlichting waarin jij als deelnemer zélf ervaart hoe het is om niet goed te horen. Door te doen en te beleven ontstaat direct inzicht in doofheid en slechthorendheid. De voorlichting laat zien wat dit betekent voor kinderen en jongeren en hoe met kleine aanpassingen communicatie en meedoen mogelijk worden, op school, bij sport en in het dagelijks leven.

Wat levert het op?

- Meer bewustwording en begrip
- Inzicht in de impact van doofheid en slechthorendheid
- Direct toepasbare tips om kinderen en jongeren actief te laten meedoen

Waar vind je het?

- **Interactieve voorlichting Stem samen af:** https://www.deelkracht.nl/producten/stem-samen-af/

Product

Stem samen af: ervaar hoe het is om niet goed te horen

Kom jij in je werk of vrije tijd regelmatig dove of slechthorende kinderen en jongeren tegen? En wil je meer weten over de gevolgen van doofheid en slechthorendheid? Dan is 'Stem samen af' echt iets voor jou!

Ervaar en leer

'Stem samen af' is een voorlichting. Je ervaart eerst hoe het voelt om niet goed te horen. Je leert verschillende dingen over doofheid en slechthorendheid. Bijvoorbeeld over hoe het oor werkt en welke problemen er kunnen optreden. Je leert ook over gehooronderzoeken en hoorapparatuur (hoortoestel, cochleair implantaat (CI), botverankerde hoorsysteem (BCD)). En over andere hulpmiddelen om meer te kunnen horen. Je denkt na over de invloed van doofheid en slechthorendheid op een kind. Tenslotte leer je wat je zelf kunt doen om een doof of slechthorend kind mee te laten doen. Bijvoorbeeld in de klas, op de sportclub of tijdens het buiten spelen.

Voor wie is 'Stem samen af' bedoeld?

Tips voor toegankelijk communiceren met dove en slechthorende vluchtelingen uit Oekraïne

Over het product

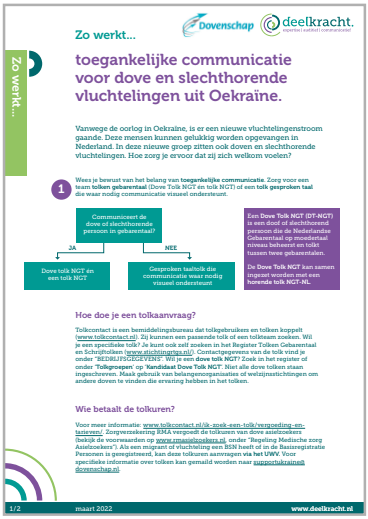
Door deze praktische tips voor toegankelijke communicatie kan jij duidelijk communiceren met dove en slechthorende Oekraïense vluchtelingen. Dove en slechthorende vluchtelingen uit Oekraïne krijgen te maken met een nieuwe taal en cultuur. Vaak hebben zij ook stressvolle ervaringen meegemaakt. Duidelijke en begrijpelijke communicatie is daarom extra belangrijk. De tips zijn beschikbaar in meerdere talen.

Wat levert het op?

- Communicatie met dove en slechthorende Oekraïense vluchtelingen wordt duidelijker en prettiger.
- Dove en slechthorende vluchtelingen uit Oekraïne voelen zich beter begrepen.
- Informatie en hulp sluiten beter aan bij hun taal- en communicatiestijl.

Waar vind je het?

- **Tips:** www.deelkracht.nl/producten/tips-voor-toegankelijk-communiceren-met-dove-en-slechthorende-vluchtelingen-uit-oekraine/

Video: Mijn baby krijgt hoortoestellen

Over het product

In de video **'Mijn baby krijgt hoortoestellen'** krijg je als ouder van een slechthorende baby met hoortoestellen, tips en leer je van ervaringen van andere ouders. Als een baby hoortoestellen krijgt, is dat wennen voor ouders en kind. Het kost tijd om hiermee om te gaan en deze video helpt je daarbij.

Wat levert het op?

- Ouders voelen zich gesteund en beter voorbereid.
- Baby's dragen hun hoortoestellen vaker en langer.
- Dit helpt bij een goede hoor- en taalontwikkeling.

Waar vind je het?

- **Video: Mijn baby krijgt hoortoestellen:** www.deelkracht.nl/producten/mijn-baby-krijgt-hoortoestellen/

Videoportretten van dove en slechthorende kinderen, jongeren en volwassenen

Over het product

Hoe is het om doof of slechthorend te zijn of om een doof of slechthorend kind te hebben? In deze portretten delen dove en slechthorende jongeren en volwassenen en ouders hun persoonlijke verhaal en laten zij zien hoe zij hun plek vinden in de samenleving.

Wat levert het op?

- Er ontstaat meer begrip en herkenning voor dove en slechthorende mensen.
- Mensen krijgen een beter beeld van wat doof of slechthorend zijn betekent.
- Dit zorgt voor meer bewustwording en inclusie.

Waar vind je het?

- **Videoportretten:** www.deelkracht.nl/beeldenbijgehoorverlies/

Herken jij een communicatief meervoudige beperking?

Over het product

Communicatie is overal. Jij communiceert de hele dag, vaak zonder erbij stil te staan. Maar niet iedereen kan dat op dezelfde manier. Als communiceren moeilijk gaat, wordt meedoen in het dagelijks leven ook lastiger. Daarom is het belangrijk om signalen van een **communicatief meervoudige beperking (CMB)** op tijd te herkennen.

De poster '**Herken jij een communicatief meervoudige beperking?**' laat zien waar je op kunt letten. Zo krijg jij meer inzicht in wanneer extra ondersteuning nodig kan zijn.

Wat levert het op?

- Je leert signalen van CMB beter herkennen.
- Je weet wanneer het verstandig is om hulp of ondersteuning te zoeken.
- Je kunt eerder passende stappen zetten richting zorg of onderwijs.
- Je draagt bij aan betere communicatie en meer mogelijkheden om mee te doen.

Waar vind je het?

- **Poster (vergroot en download):** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2023/02/DK_VK_POSTER_V417-1.pdf
- **Wegwijzer:** www.deelkracht.nl/cmb/leren-over-cmb/wegwijzer/
- **Online modules (voorlichting):** www.deelkracht.nl/cmb/leren-over-cmb/voorlichting/
- **Workshops:** www.deelkracht.nl/cmb/leren-over-cmb/workshops/

Kijk, ik heb veel te vertellen! Filmportretten over CMB

Over het product

Heb jij te maken met iemand met een communicatief meervoudige beperking (CMB)? Of wil je beter begrijpen wat CMB betekent in het dagelijks leven? CMB houdt in dat iemand meerdere beperkingen heeft die communicatie lastig maken. Hoe dat eruitziet, verschilt per persoon.

In de **videoportretten CMB** laten mensen met CMB en hun omgeving zien wat dit in de praktijk betekent. Zij delen hun ervaringen en laten zien waarom communicatie op maat zo belangrijk is.

Wat levert het op?

- Je krijgt een beter beeld van wat CMB betekent in het dagelijks leven.
- Je ziet hoe verschillend CMB zich kan uiten bij verschillende mensen.
- Je krijgt meer begrip voor de communicatiebehoeften van mensen met CMB.
- Je word je bewuster van het belang van ondersteuning op maat.

Waar vind je het?

- **Overzichtspagina met filmpjes:** https://www.deelkracht.nl/cmb/leren-over-cmb/films/

Ondersteunde Communicatie Game: spelenderwijs leren over OC

Over het product

Voor kinderen met een communicatieve meervoudige beperking (CMB) en hun ouders is het soms lastig om te beginnen met ondersteunde communicatie (OC). Daarom is er de gratis Ondersteunde Communicatie Game: een app waarin je samen spelenderwijs kan oefenen met het gebruiken van OC in dagelijkse situaties. Door samen te spelen, kun je oefenen in het gebruiken van pictogrammen, foto's, tekeningen en (je eigen stem)geluid in de communicatie. Met plezier en humor ontdek je samen welke vormen van OC bij jullie passen! Heb je nog vragen of wil je verdiepende informatie? In het spel vind je ook een voorbeeld filmpje en verdiepende informatie.

Wat levert het op?

- Je leert op een laagdrempelige manier hoe ondersteunde communicatie werkt.
- Kinderen oefenen met het gebruiken van OC in herkenbare situaties.
- Communicatie wordt leuker, duidelijker en toegankelijker.
- Iedereen krijgt meer mogelijkheden om zijn of haar stem te laten horen.

Waar vind je het?

- **Ondersteunde Communicatie Game:** www.deelkracht.nl/cmb/leren-over-cmb/game/

Online voorlichting over communicatie en CMB

Over het product

Wil jij beter begrijpen wat communicatie is en wat er gebeurt als we elkaar niet goed begrijpen? Met deze vijf online voorlichtingsmodules over communicatie en een communicatief meervoudige beperking (CMB) leer je hoe je contact maakt met iemand met CMB, en hoe je de communicatie kunt versterken met inzet van passende ondersteunende communicatie (OC).

Je kunt de modules los van elkaar volgen of achter elkaar. Zo kies jij wat bij jou past. De modules duren elk ongeveer 15 tot 30 minuten en zijn online te volgen, op je eigen moment. Leer je liever live of wil je verder leren? Kijk dan ook eens op: https://www.deelkracht.nl/cmb/leren-over-cmb/workshops/

Wat levert het op?

- Je krijgt een beter begrip van communicatie en CMB.
- Je leert hoe je contact maakt en onderhoudt met iemand met CMB.
- Je krijgt inzicht in verschillende vormen van ondersteunende communicatie en waarom en wanneer je het kan inzetten.
- Je voelt je zekerder en vaardiger in het versterken van communicatie, voor jezelf én de ander.

Waar vind je het?

- **Online voorlichting communicatie en CMB**: www.deelkracht.nl/cmb/leren-over-cmb/voorlichting/

Wegwijzer: vind passende zorg en onderwijs bij CMB

Over het product

Voor mensen met een communicatief meervoudige beperking (CMB) is juiste ondersteuning belangrijk. Bij CMB spelen meerdere beperkingen op elkaar in. Daardoor heeft ieder persoon met CMB iets anders nodig. . Het aanbod is ook divers. Daarom biedt Deelkracht een wegwijzer die het zorg- en onderwijsaanbod splitst in twee routes: een route voor mensen met CMB die slechthorend zijn en een route voor mensen met CMB, die goed kunnen horen. Zo kun je snel vinden welke locaties voor iemand passend zijn. Via de wegwijzer kun je verder zoeken naar hulp voor kinderen en volwassenen en je kunt aanvullingen doorgeven via het contactformulier.

Wat levert het op?

- Je krijgt overzicht over het aanbod
- Je kunt gemakkelijker passende ondersteuning vinden

Waar vind je het?

- **CMB-doof:** www.deelkracht.nl/cmb/leren-over-cmb/wegwijzer/cmb-doof/
- **CMB-horend:** www.deelkracht.nl/cmb/leren-over-cmb/wegwijzer/cmb-horend/

Workshops over CMB & Ondersteunde Communicatie

Over het product

Hoe communiceer je met iemand die niet of moeilijk spreekt? En hoe kun je helpen om die communicatie te verbeteren? De gratis workshops van Deelkracht helpen je daarbij: je leert samen kijken naar manieren om te communiceren met iemand die CMB heeft. Je leert waar je op moet letten en welke vormen van Ondersteunende Communicatie je in kan zetten.
Ze zijn laagdrempelig en praktisch, bedoeld voor ouders, professionals en geïnteresseerden, en kunnen op locatie worden georganiseerd.

Wat levert het op?

- Je krijgt meer inzicht in communicatieve mogelijkheden
- Je maakt kennis met Ondersteunende Communicatie
- Je leert hoe je Ondersteunende Communicatie in kan zetten

Waar vind je het?

- **Workshop Inzicht in communicatieve mogelijkheden:** www.deelkracht.nl/workshop-wat-is-cmb/
- **Workshop Maak kennis met Ondersteunde Communicatie:** www.deelkracht.nl/workshop-maak-kennis-met-ondersteunde-communicatie-oc/
- **Workshop Hoe zet je ondersteunde communicatie in?:** www.deelkracht.nl/workshop-hoe-zet-jeondersteunde-communicatie-in/

Aanbevelingen voor het gebruik van terminologie voor mensen met een beperking in horen en zien

Over het product

In dit product geven we aanbevelingen over hoe we duidelijk en herkenbaar kunnen praten en schrijven over mensen met een beperking in horen én zien, ook wel doofblindheid genoemd. Het probleem is dat er veel verschillende termen worden gebruikt voor deze doelgroep. Daardoor kunnen mensen informatie moeilijk vinden en kan het lastig zijn om passende hulp of ondersteuning te krijgen.
We onderzochten welke termen het beste aansluiten bij de doelgroep zelf, hun naasten, professionals, beleidsmakers en onderzoekers. We leggen uit hoe je de termen 'een beperking in horen én zien' en 'doofblindheid' kunt combineren.
Het eindproduct is een document met aanbevelingen voor het gebruik van deze termen. Dit document helpt mensen met een beperking in horen én zien, hun naasten en professionals en andere belanghebbenden om eenduidig en begrijpelijk te communiceren.

Wat levert het op?

- Je draagt bij aan meer begrip, gelijkwaardigheid en betere afstemming in de praktijk.

Waar vind je het?

- **Terminologie voor mensen met een beperking in horen en zien (pdf):** https://www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2023/03/Gebruik-van-terminologie-voor-mensen-met-een-beperking-in-horen-en-zien-Jan-2023.pdf

deelkracht.
expertise | auditief | communicatief
kennis over zien

Aanbevelingen voor het gebruik van terminologie voor de doelgroep mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid)

Deze notitie is een aanvulling op de Nederlandse functionele definitie voor doofblindheid[1] en de Toelichting op de Nederlandse functionele definitie van doofblindheid.[2] Zij bevat aanbevelingen voor welke terminologie te gebruiken voor mensen met een beperking in horen én zien. Deze mensen noemen we **ook** wel mensen met doofblindheid.

Mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid) vormen een diverse doelgroep die drie subgroepen omvat (aangeboren, verworven, leeftijdsgerelateerd). Binnen deze doelgroep verschillen oorzaak en ernst van de beperking, en kan de ernst variëren in de tijd

Beelden van een beperking in horen én zien (doofblindheid)

Over het product

Heb jij weleens stilgestaan bij wat een beperking in horen én zien écht betekent? Een beperking in horen én zien, ook wel doofblindheid genoemd, komt bij mensen in verschillende vormen voor. Iemand kan doof en blind zijn, maar ook slechthorend en slechtziend, of een andere samenstelling van beperkingen hebben. Juist de combinatie van een beperking in horen én zien maakt doofblindheid een unieke beperking.

In de videoportretten 'Beelden van doofblindheid' vertellen mensen met een beperking in horen én zien hun eigen verhaal. Zo krijg jij een beeld van hun dagelijks leven en waar zij tegenaan lopen.

Wat levert het op?

- Je krijgt een beter begrip van wat een beperking in horen én zien kan betekenen.
- Je ziet hoe verschillend de ervaringen van mensen met een beperking in horen én zien zijn.
- Er ontstaat meer herkenning, erkenning en bewustwording.
- Je krijgt een beeld van hoe het leven met een beperking in horen én zien eruit kan zien.

Waar vind je het?

- **Beelden van een beperking in horen én zien (doofblindheid):** www.deelkracht.nl/beelden-van-doofblindheid/

Ervaringsdeskundigheid inzetten: definitie en randvoorwaarden

Over het product

Werk jij in de zorg voor mensen met een verworven beperking in horen én zien (doofblindheid) en wil je ervaringsdeskundigheid inzetten? Ervaringsdeskundigen kunnen met hun eigen ervaringen anderen ondersteunen, maar dit vraagt om een goede en zorgvuldige organisatie.

Op deze pagina vind je een duidelijke definitie van ervaringsdeskundigheid, een factsheet en een overzicht van randvoorwaarden die organisaties helpen om ervaringsdeskundigen goed te ondersteunen en samen te laten werken met professionals.

Wat levert het op?

- Je krijgt helderheid over wat ervaringsdeskundigheid inhoudt.
- Je weet welke randvoorwaarden nodig zijn om ervaringsdeskundigen goed in te zetten in de zorg.
- Je kunt samenwerking tussen zorgprofessionals en ervaringsdeskundigen beter vormgeven.
- Je draagt bij aan zorg die beter aansluit bij de leefwereld van mensen met een beperking in horen én zien.

Waar vind je het?

- **Ervaringsdeskundigheid inzetten, definitie en randvoorwaarden:** https://www.deelkracht.nl/producten/ervaringsdeskundigheid-inzetten-definitie-en-randvoorwaarden/

Functionele definitie van doofblindheid – nu beschikbaar in meerdere talen

Over het product

Ben jij op zoek naar de definitie van een beperking in horen én zien, ook wel doofblindheid genoemd? De Nederlandse functionele definitie van doofblindheid beschrijft niet alleen de beperking zelf, maar ook de impact ervan op het functioneren. Deze definitie is nu beschikbaar in Engels, Nederlandse Gebarentaal (NGT) en International Sign Language.
Met deze vertalingen wordt de definitie toegankelijk voor een bredere, internationale doelgroep en beter bruikbaar in zorg, ondersteuning en beleid.

Wat levert het op?

- Je krijgt een breed gedragen definitie van een beperking in horen én zien (doofblindheid).
- Je kunt de definitie inzetten in internationale en meertalige contexten.
- De implementatie van de functionele definitie zorgt ervoor dat mensen met een beperking in horen én zien betere toegang krijgen tot passende zorg en ondersteuning.
- Je draagt bij aan eenduidige terminologie en beter begrip van de doelgroep.

Waar vind je het?

- **International Sign video:** www.deelkracht.nl/the-dutch-functional-definition-of-deafblindness-in-international-sign/
- **Engelse vertaling (pdf):** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2023/02/The-Dutch-Functional-Definition-of-Deafblindness-–-English-translation-.pdf
- **NGT-versie (Nederlandse Gebarentaal):** www.deelkracht.nl/ngt-versie-nederlandse-functionele-definitie-doofblindheid/
- **Aanbevelingen terminologie (pdf):** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2023/03/Gebruik-van-terminologie-voor-mensen-met-een-beperking-in-horen-en-zien-Jan-2023.pdf

Informatie over een aangeboren en verworven beperking in horen én zien

Over het product

Heb jij te maken met een kind met een beperking in horen én zien? Of wil je beter begrijpen wat dit betekent in het dagelijks leven? Er zijn nu twee nieuwe informatiepagina's beschikbaar: één over een aangeboren beperking in horen én zien en één over een verworven beperking in horen én zien.

Op de pagina's vind jij duidelijke basisinformatie, praktische adviezen en links naar betrouwbare organisaties. De informatie is speciaal bedoeld voor ouders en verzorgers die nog niet zo lang weten dat hun kind een beperking in horen én zien heeft, maar ook voor anderen die hier meer over willen weten. Op de pagina over een aangeboren beperking in horen én zien is extra aandacht voor het CHARGE-syndroom en op de pagina over een verworven beperking in horen én zien voor het syndroom van Usher.

Wat levert het op?

- Je krijgt overzicht en betrouwbare basisinformatie op één plek.
- Je begrijpt beter wat een beperking in horen én zien betekent voor een kind en het gezin.
- Je leest ervaringen van mensen met een beperking in horen én zien.
- Je weet beter welke ondersteuning mogelijk is en waar je terechtkunt voor hulp.

Waar vind je het?

- **Aangeboren beperking in horen én zien – CHARGE:** www.deelkracht.nl/een-aangeboren-beperking-in-horen-en-zien-charge/
- **Verworven beperking in horen én zien – Usher:** www.deelkracht.nl/een-verworven-beperking-in-horen-en-zien-usher/

Nederlandse functionele definitie van doofblindheid

Over het product

Ben jij op zoek naar de definitie van een beperking in horen én zien, ook wel doofblindheid genoemd? Wil jij beter begrijpen wat een beperking in horen én zien betekent in het dagelijks leven?

De Nederlandse functionele definitie van doofblindheid beschrijft een beperking in horen én zien niet aan de hand van gehoor- en zichtverlies (medische definitie), maar aan de hand van de gevolgen voor het functioneren (functionele definitie). De functionele definitie is beschikbaar in meerdere talen en vormen, zodat deze breed gebruikt kan worden in zorg, ondersteuning, beleid en praktijk.

Wat levert het op?

- Je krijgt een definitie van een beperking in horen én zien.
- Door het gebruik van de functionele definitie kijk je verder dan alleen wat er mis is met de ogen de oren (medische definitie).
- Het gebruik van de functionele definitie naast de medische definitie is in lijn met het biopsychosociaal model ICF-model van de WHO.
- De implementatie van de functionele definitie zorgt ervoor dat mensen met een beperking in horen én zien betere toegang krijgen tot passende zorg en ondersteuning.

Waar vind je het?

- **Nederlandse functionele definitie (pdf):** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2022/06/De-Nederlandse-Functionele-Definitie-van-Doofblindheid-met-toelichting-Juni-2022.pdf
- **NGT-versie (Nederlandse Gebarentaal):** www.deelkracht.nl/ngt-versie-nederlandse-functionele-definitie-doofblindheid/
- **Engelse vertaling (pdf):** www.deelkracht.nl/wp-content/uploads/2023/02/The-Dutch-Functional-Definition-of-Deafblindness-–-English-translation-.pdf
- **International Sign-versie:** www.deelkracht.nl/the-dutch-functional-definition-of-deafblindness-in-international-sign/

Overzicht van hulpmiddelen voor mensen met een beperking in horen én zien

Over het product

Werk jij met mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid)? Of wil je weten welke hulpmiddelen beschikbaar zijn om communicatie, oriëntatie en dagelijks functioneren van iemand met een beperking in horen én zien te ondersteunen? In het project Inzicht in hulpmiddelen is een overzicht gemaakt van hulpmiddelen die in Nederland beschikbaar zijn voor deze doelgroep.

De lijst met hulpmiddelen is ook online toegankelijk via de Hulpmiddelenwijzer van Vilans. Zo is de informatie over hulpmiddelen makkelijk vindbaar voor professionals en mensen met een beperking in horen én zien.

Wat levert het op?

- Je krijgt overzicht van beschikbare hulpmiddelen voor mensen met een beperking in horen én zien op één plek.
- Je kunt gerichter zoeken naar hulpmiddelen die passen bij de situatie.
- Je kunt snel een hulpmiddel vinden dat bij jou past.
- Je ondersteunt mensen met een beperking in horen én zien beter in hun dagelijks leven.

Waar vind je het?

- **Lijst met hulpmiddelen en hulpmiddelenwijzer:** https://www.deelkracht.nl/producten/hulpmiddelen-voor-mensen-met-een-beperking-in-horen-en-zien/

Poster Evidence Based Interventies

Over het product

Werk jij met mensen met een aangeboren beperking in horen én zien (doofblindheid) en wil je weten welke interventies effectief zijn? De Poster Evidence Based Interventies geeft jou een overzicht van interventies die onderzocht zijn en/of in de praktijk worden ingezet bij deze doelgroep. De interventies richten zich op communicatie, taalontwikkeling en cognitieve ontwikkeling.

De poster is ontwikkeld op basis van wetenschappelijk onderzoek én praktijkervaring van professionals. Zo krijg jij snel inzicht in welke interventies worden ingezet voor deze doelgroep, of deze wetenschappelijk zijn onderzocht en waar behoefte aan is in de praktijk.

Wat levert het op?

- Je krijgt een overzicht van bewezen en toegepaste interventies voor mensen met een aangeboren beperking in horen én zien, gericht op communicatie, taalontwikkeling en cognitieve ontwikkeling.
- Je kunt sneller onderbouwde keuzes maken in ondersteuning en begeleiding.
- Je sluit beter aan bij wat werkt in de praktijk én in onderzoek.
- Je hebt een handig naslagwerk voor (nieuwe) professionals.

Waar vind je het?

- **Poster Evidence-Based Interventies (pdf):** https://www.deelkracht.nl/producten/poster-evidence-based-interventies/

kennis over zien

deelkracht.
expertise | auditief | communicatief

Project Evidence Based Interventies – 2023

Op deze poster staan 9 interventies gericht op de communicatie, taal- en cognitieve ontwikkeling van mensen met een aangeboren beperking in horen én zien. Een aangeboren beperking in horen én zien wordt ook wel aangeboren doofblindheid (ADB) genoemd.

- Het literatuuronderzoek van dit project levert sterk bewijs voor deze interventies.
- Professionals geven in het praktijkonderzoek van dit project aan dat deze interventies (beter) geïmplementeerd moeten worden in de zorg en het onderwijs aan personen met ADB.

Video-Interactiebegeleiding (VIB) DB specialisatie / Communicatie-coaching doofblindheid (CCDB)

- Ontwikkeld door: Kentalis (aangeboden via stichting AIT)

VIB-CCDB richt zicht op interactie en communicatie. Een gecertificeerde en gespecialiseerde coach bekijkt samen met de communicatiepartner videobeelden waarbij de alledaagse omgang tussen de persoon met ADB en de communicatiepartner wordt geanalyseerd rondom een bepaalde hulpvraag. Communicatiepartners worden sensitiever voor de initiatieven van de persoon met ADB en leren beter af te stemmen op behoeftes (empowerment). Interventiestrategieën die binnen VIB-CCDB aangeleerd worden aan de communicatiepartner, zijn strategieën vanuit methoden die specifiek voor mensen met aangeboren doofblindheid ontwikkeld zijn, zoals Methode Contact, Kwaliteit in Communicatie (KiC) en Affectieve betrokkenheid.

Methode Contact

- Ontwikkeld door: Marleen Janssen, Bernadette van den Tillaart, Ingrid van der Heijden, Ans van Duijnhoven & Nic van Son (Kentalis, Rijksuniversiteit Groningen)

Methode Contact richt zich op harmonieuze interacties tussen een persoon met ADB en de communicatiepartner. Het doel is het op gang brengen of herstellen van de wederzijdsheid in interactie tussen de persoon met ADB en de communicatiepartner. De kwaliteit van interactie wordt verbeterd door inzichten en vaardigheden te geven aan de communicatiepartner, zoals het beter herkennen van signalen van de cliënt. Interactiecategorieën die in kaart

Interventiemodel voor affectieve betrokkenheid

- Ontwikkeld door: Marga Martens (Rijksuniversiteit Groningen, Kentalis)

Het interventiemodel voor affectieve betrokkenheid is gericht op het bevorderen van affectieve betrokkenheid tussen personen met ADB en hun communicatiepartner, tijdens interactie en communicatie. Het doel van deze interventie is het op merkbare wijze delen van emoties. Dit vergroot de kans dat de persoon met doofblindheid meer positieve emoties gaat ervaren en dat negatieve gevoelens

Sociale Kaart Beperking in horen én zien

Over het product

Zoek jij overzicht in het aanbod van zorg, onderwijs, begeleiding en wonen voor mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid)? De Sociale Kaart Beperking in horen én zien brengt het landelijke aanbod overzichtelijk bij elkaar. Zo wordt gespecialiseerde ondersteuning beter vindbaar en toegankelijk, voor mensen met een beperking in horen én zien, hun naasten én professionals.
De Sociale Kaart is voor iedereen beschikbaar.

Wat levert het op?

- Je vindt sneller passende ondersteuning op één centrale plek.
- Je krijgt een overzicht in het aanbad van zorg, onderwijs, begeleiding en wonen.
- Je kunt gerichter zoeken en doorverwijzen.
- Je staat sterker in het vinden van passende zorg en ondersteuning.

Waar vind je het?

- **Sociale Kaart en flyer:** https://www.deelkracht.nl/producten/3841/

Tipkaarten voor omgaan met mensen met een beperking in horen én zien

Over het product

Heb jij contact met iemand met een beperking in horen én zien? Of kom je wel eens in contact met iemand met een beperking in horen én zien? En wil je dat communicatie dan prettig en duidelijk verloopt? De tipkaarten helpen jou daarbij.

Op een eenvoudige manier laten de tipkaarten zien waar je op kunt letten in contact en communicatie met mensen met een beperking in horen én zien. Bij elke tipkaart hoort een korte animatie die de tips verduidelijkt.

De tipkaarten kun je downloaden of gratis op papier ontvangen. Zo heb je de tips altijd bij de hand, op een moment dat het nodig is.

Wat levert het op?

- Je krijgt praktische handvatten voor beter contact en communicatie met mensen met een beperking in horen én zien.
- Je begrijpt beter wat helpt bij communiceren met iemand met een beperking in horen én zien.
- Gesprekken verlopen beter en prettiger, voor jou én de ander.
- Je draagt bij aan meer wederzijds begrip en toegankelijk contact.

Waar vind je het?

- **Tipkaarten bestellen (gratis):** https://www.deelkracht.nl/aanvragen-tipkaarten/
- **Tipkaarten en animaties bekijken:** https://www.deelkracht.nl/producten/tipkaart-beperking-in-horen-en-zien/

TOS DSH CMB BHZ

Maart 2026

Deze producten zijn mogelijk gemaakt door subsidie van ZonMw
Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten
deelsector Auditief/Communicatief

deelkracht.
expertise | auditief | communicatief